

HUKUKİ BİLGİLER MECMUASI

Sahip ve Başmuharriri:

Paris Hukuk Fakültesi Doktoru

AVUKAT

Milâslı GAD FRANKO

TAHRİR HEYETİ

Fuat Hulûsi B. Temyiz Mahkemesi
ikinci hukuk dairesi reisi

Sabri Şakir B. Ad. V. Hukuk İşleri
Müdürü

Mustafa Reşit B. İstanbul Hukuk
Fakültesi Mûderrislerinden

Ahmet Refik B. Sabık Temyiz Mah-
kemesi azasından

Ali Kemal B. İstanbul Hukuk Fa-
kültesi Mûderrislerinden

M. Şarl Kroza İstanbul Hukuk Fa-
kültesi Mûderrislerinden

M. Aşil mester. Paris Hukuk Fa.
Mûderrislerinden

M. Şavgran. Paris Hukuk Fa. fahri
Mûderrislerinden

M. A. Salem. Hukuku Düvel Mec-
muası tahrir heyetinden

Bahir B. Kavanin ihzari komisyonu
azasından

Hamdi Halim B. Avukat

Adres: Galata Bahtiyar han Avukat Gad Franko Bey yazıhanesi

Telefon: Beyoğlu 3009

Bir nüshanın bedeli 35 kuruştur

Bir senelik abonemanı Posta ücretile beraber
400 kuruştur.

Türkiye harici için 500 kuruştur

İSTANBUL

BANKALAR MATBAASI

Haim, Rozio ve Ş^{ki}

1932

HUKUKÎ BİLGİLER MECMUASI

Her ayın on beşinde neşrolunur

TETEBBÜLER

DOCTRINES

Hukukî fikirler :

REFLEXIONS JURIDIQUES

Mülkiyeti muhafaza şartile satış

Muhterem arkadaşımız Ali Kemal beyefendinin baro mecmuasının 7 Şubat 932 nüshasında **(menkul malların satışında mülkiyeti muhafaza şarti ve alıcının iflâsı)** unvani altında çok ameli mütaalealar ile dolu bir mekale neşretmişlerdir.

Mülkiyeti muhafaza şartile satış keyfiyeti yeni kanunların memleketimize bahş ettiği ehemmiyetli bir suhulettir ve Ali Kemal beyin buyurdukları gibi rağbete mazhar olmuştur.

Ali Kemal Bey bu mes'eleye temas eden B. K. nunun 688 ve 689 maddeleriyle ticaret kanununun 704 üncü maddesini göz önünden geçirdikten ve muhtelif devletlerin sistemlerini tetkik ettikten sonra müşteri iflâs etse dahi yedinde bulunan ve mülkiyeti bayi için hifz edilmiş olan emtianın masaya giremeyeceğini söylemektedir. Bu mütaalea İsviçre hukukçularının fikrine uygun olup Yagerin eserinde açıkça tasrih edilmiştir. Yalnız bir noktayı; kıymetli arkadaşımız mekalesinde tetkik buyurmamıştır. O da ticaret kanunile borçlar kanunu arasındaki ihtilâftır. Filvaki ticaret kanunu mucibince mülkiyeti muhafaza için hiç bir kayıt mevzu değil iken, borçlar kanununda hem noterlikçe tasdikini ve hem tescilin ifasını şart koymaktadır. Anlaşıyor ki iki kanun Ali Kemal beyin gösterdiği sistemlerden yekdiğerine mübayin sistemler takip etmekte-

dir. Ticaret kanunu Felemenk kanununun esasatını takip etmektedir; Ali Kemal beyin izah buyurduğu veçhile “bu usule göre: Bayi eşyanın tesliminden sonra bir güne müddete tabi olmaksızın, hiç bir merasımı kanuniye ile mukayyet bulunmaksızın, eşyanın nev’i hakkında da bir tahdit cereyan etmeksizin -velhasıl bilâ kaydû şart-eşya üzerinde hakkı imtiyaza maliktir.

Ne mülkiyeti muhafaza şartının üçüncü şahıslara malûmiyeti esbabi düşünölmüş ne de eşyanın sabit ve müstakir olup olmadığı nazarı itibara alınmıştır. Şart müşterinin alacaklarına karşı sureti mutlakada muteber addedilmiştir.”

Kanunu ticaretin 704 inci maddesini okusak bu fıkri müdafaaya hakkımız vardır; çünkü bu madde (müşterinin semeni tamamen ifa etmezden evvel mebie malik olmayacağı hakkındaki şart muteberdir). Muamelâtı ticariyenin vusukiyeti esasen kabul edilmiş bir kaziye olup bu şartın tahakkuku halında ona göre hareket etmek lâzımdır.

Halbuki borçlar kanunu başka bir sistem kabul etmiştir; Noterlikçe şartın tasdikini talep etmek suretile vusukiyetinin ve tarihin tespitini ve sicilli mahsusine kaydını istemekle aileniyetini temin etmek istemiştir.

Bu iki sistemden hangisine riayet etmek lâzımdır; bu halde dermeyer edilecek mütalealar muhtelifdir:

1) — Eğer muamele tücarî ise kanunu ticarete göre hareket etmek lâzımdır; hukukî ise borçlar kanunun hükümüne göre hareket edilmelidir. Şekil itibarıyla bu mütalea kanunu ticaretin ikinci maddesine göre doğrudur; çünkü muamelâtı tücarîyede borçlar kanununa müracaat kanunu ticarete hüküm bulunmamasına manuttur.

2) — İkinci bir mütaleaya göre ticaret kanundaki madde prensipi tespit etmektedir. Fakat mülkiyeti muhafaza şartının da teminini beyan etmediğinden bu sükutu karşısında borçlar kanunun tarifâtı dairesinde hareket etmek lâzım gelir. Binaenaleyh bu mütaleadan hangisinin varit olduğunun tetkiki lâzımdır. Mekalesinin

hey'eti umumiyesinden istihraç edilen manaya göre Ali Kemal beyefendi borçlar kanunun ahkâmi dairesinde harakete taraftar olduğunu görüyoruz. Fakat yukardaki izahata nazaren bunun sebebi kanunisini görmüyoruz. Şahsen borçlar kanunu ahkâmi dairesinde hareket etmeği madelet ve muamelâtın selâmeti namına daha muvafık görüyor isek de her türlü kuyut ve şüretten azade olan T. K. 704 üncü maddesinin serahatına karşı B. K. nu ahkâminin tatbikini icbar için ne gibi esbabi kanuniye mevcuttur. Malumdur ki isviçrede B. K. hem ticari hem hukuki muamelâta tatbik edilmektedir, ve ayrıca bir ticaret kanunu yoktur. Bizde iki kanun olması ve ahkâmında mübayanet bulunması mehziri dai olduğunu ve bir tadilât ilâvesile borçlar kanunun ticari muamelelere de tatbikini bu mecmuada müdafaa ettik. Fakat bu gayeye varıncaya kadar ve memlekette iki kanun tatbik edildikçe mülkiyeti muhafaza şartile yapılacak aktin T. K. nun talep etmediği kaytlara tabi tutmanın nasıl mümkün olabileceğini kesdiremeyorum. Müdderis Ali Kemal beyin bu baptaki mütaleasından istifade edeceğimizi ümit eylerim.

Hukuk Ansiklopedisi.

Mecmuamızın bidayeti intişarından beri pek muntazam ve mütemadi tahriri muavanesini deriğ etmemiş olan Mustafa Reşit bey biraderimizin faaliyeti ilmiyesini karilerimiz pek eyi takdir ederler. Gerek mecmuamızdaki kıymetli mekaleleri gerek müteadit eserleri ile iktifa etmeyerek bu defa (Muasır hukuk ansiklopedisi) unvani altında bir mecmua neşrine karar vermiş ve birinci nüshasını matbuat sahasına vaz etmiştir. Bu ansiklopedi muayyen zamanlarda intişar etmediğinden tam manasile mevkut bir mecmua değil ise de yine senede on cilt çıkacağı ümit edilmektedir.

Birinci kitap pek zengin rûndericat ile doludur; Nazari tetkikatın yanında mukayeseli ve ameli bahisler çoktur, cidden okunmağa layiktir. Arkadaşlarımıza ehemmiyetle ve hararetle tavsiye ederiz ve Mustafa Reşit beyefendiyi samimiyetle tebrik eyleriz.

Milâsli

Gad Franko